

**Posouzení stavby
z hlediska výskytu obecně a zvláště chráněných
druhů živočichů**

**projekt:
Realizace úspor energie -
SOU Svitavy,
budova teoretické výuky - ulice R. Kloudy**

Mgr. Jiří Mach, prosinec 2020

Posouzení stavby z hlediska výskytu obecně a zvláště chráněných synantropních druhů živočichů (ptáků a netopýrů), ve znění zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky MŽP ČR č. 395/1992 Sb., v platném znění.

Předmět posouzení: **SOU Svitavy** - budova teoretické výuky, ulice R. Kloudy

Zadavatel: Pardubický kraj
Krajský úřad pardubického kraje
odbor rozvoje, fondů EU, cestovního ruchu a sportu
Komenského náměstí 125, Pardubice

objednávka č. 2020/00999

Zpracovatel: Mgr. Jiří Mach (za ZO ČSOP Rybák Svitavy)
Dimitrovova 29, Svitavy 568 02

- autor vlastní vysokoškolské vzdělání v oboru biologie (VŠP Hradec Králové)
- autor je členem České společnosti ornitologické (od roku 1995)
- autor je členem České společnosti pro ochranu netopýrů (od roku 2004)
- autor je členem České zoologické společnosti (od roku 2004)

ZO ČSOP Rybák Svitavy
pobočný spolek č. 50/02, IČ: 66284279
Dimitrovova 29, 568 02 Svitavy
www.csopsvitavy.cz

A) Poloha budovy

B) Popis budovy

Budova, která je součástí historické části města, známá též jako Česká čtvrť, je zděná, dvoupodlažní se sedlovou střechou, s hlavním vstupem z ulice R.Kloudy. V nedávné době proběhla rekonstrukce v podstřešních prostorách, kde byla v polovině půdních prostor provedena výstavba nových učeben. Při těchto pracích došlo k výměně střešní krytiny, odstranění komínových těles, umístění nových klempířských prvků (např. svody dešťové vody) a proveden byl i nátěr omítek. V současné době vnější podoba budovy vyhlíží zachovalým dojmem. Určité prvky negativních působení klimatických faktorů, jsou znatelné v zadní části budovy v oblasti přechodu svodů dešťových srážek z polohy horizontální na vertikální (drolení omítky a částečně i zdiva). Další nedostatky opěrného zdiva nebo okenních nik nebyly shledány.

Čelní pohled na budovu SOU v ulici R. Kloudy.

Pohled na budovu školy ze zadní strany.

Znatelné jsou ale určité nedostatky v izolaci přechodu zdiva v oblasti podkroví (pozednice) nad malou římsou z vnější části budovy, kde kovová mřížka s plastovou fólií nedoléhá dobře k vrcholu zdiva, čímž vznikají určité průrvy, kterých mohou využívat některé druhy ptáků k osídlování oblasti pozednice. Situace je taková prakticky v celém obvodu budovy.

Netěsnosti nad malou římsou za okapem v oblasti vnější části pozednice.

C) Předpokládané stavební zásahy projektu

- Zateplení obvodových zdí kontaktním zateplovacím systémem.
- Osazení tvorových výplní s izolačními dvojskly nebo trojskly, včetně žaluzií.
- Zateplení podlahy půdy.
- Sanace vlhkosti.
- Renovace a modernizace střechy, okapů a hromosvodů.
- Instalace obnovitelných zdrojů energie v rozsahu potřeb energetického auditu.
- Revitalizace otopného systému a přípravy TUV, reflexní fólie, izolace, IRC regulace.

V tomto případě by se mělo jednat jen o provedení zateplovacího pláště po obvodu celé budovy, případě o provedení zateplení podstřeší prostoru v části, kde nebyla provedena rekonstrukce půdních prostor vytvořením nových učebeň. Dále výměna oken a dveří.

D) Metodika průzkumu

Průzkum byl proveden za účasti pověřené dozírající osoby zhotovitelem tohoto posudku 11. prosince 2020.

Pozornost byla vzhledem k ročnímu období věnována především zjišťování pobytových stop a značek, hnízd, trusu i přímému zjištění jedinců (a to i uhynulých) i kolonií synantropních živočichů. Prohlédnuty byly za tímto účelem všechny vhodné prostory na obvodovém plášti budovy (ventilační otvory, parapety, okenní niky, poškození zdiva a fasády), na střeše (komíny, odvětrávací komínky, oplechování), střešních a podstřešních římsách (dutiny pod oplechováním a za okapy) i prostory uvnitř budovy.

Navštíven byl i prostor podstřeší – půdy, kde byla pozornost věnována především oblasti pozednice, krovům a vnitřnímu opláštění střechy, včetně střešních otvorových prvků.

Pořizována byla fotodokumentace, byl veden rozhovor s pověřenou dozírající osobou a pořizovány byly písemné poznámky.

Při získávání podkladů k vypracování posudku bylo vycházeno ze závazné „Metodiky posuzování staveb z hlediska výskytu obecně a zvláště chráněných synantropních druhů živočichů“ Ministerstva životního prostředí ČR.

E) Dosavadní zoologické poznatky

Budova se nachází ve městě, které je trvalým bydliště osoby, provádějící tohoto hodnocení. Z autorovy databáze zoologických pozorování, ve které shromažďuje veškeré terénní záznamy i od dalších zoologů dané oblasti, včetně systémových databází (NDOP, AVIF ČSO nebo BIOLIB), vyplývá 1 dosavadní záznam, který by potvrzoval nebo naznačoval výskyt zvláště chráněných druhů ptáků nebo netopýrů v dané budově. Jedná se konkrétně o hnízdní výskyt zvláště chráněného ptačího druhu – **rorýse obecného** (*Apus apus*) v místech podstřeší za okapovým svodem v oblasti pozednice nad východní stěnou. Hnízdění je zde registrováno minimálně v posledních dvou letech.

F) Zhodnocení zjištěných poznatků z doby provádění zoologického průzkumu

Při průzkumu dalších vnějších částí objektu (okenní niky, komíny, výklenky, zdivo a podobně) nebyly shledány důvody domnívat se, že by zde docházelo k využívání tohoto prostředí ptačími nebo netopýřími druhy. Negativní je v tomto ohledu také vnější prostor celé střechy.

Jako „riziková“ místa, která by mohla být synantropními druhy ptáků využívána k hnízdění, byla označena jen oblast podstřeší nad římsou za okapovými horizontálními svody (oblast pozednice). Toto prostředí je využíváno minimálně 1 párem rorýse obecného k hnízdění v posledních letech, což bylo doloženo nálezem jednoho hnízda na východní (čelní) straně budovy (přibližně nad vchodem do školy). Do tohoto prostoru nalétávají v době hnízdění rorýsi opakovaně (vlastní pozorování autora posudku z posledních 2 let).

Průzkumem podstřešního půdního prostoru bylo zjištěno, že větší část prvků (krovy zejména) je bez známek přítomnosti ptáků a netopýrů (kadavery, trus, peří, vaječné skořápky a podobně). Největší pozornost proto byla kladena na stav oblasti pozednice z vnitřní strany. Zde bylo doloženo několik míst, kudy mohou pronikat do podstřeší menší druhy ptáků. Většinou je příčinou špatný stav zřejmě původních cihel pozednice a nepřiléhavost krycí kovové mřížky s plastovou fólií k vrcholu malé římsy nad stěnou.

Pohled na jihovýchodní část půdního prostoru.

Pohled do oblasti pozednice nad východní stěnou s hnízdem rorýse obecného.

Závěr: (§) – zákonem zvláště chráněných druh

druh	netopýr (§)	jiříčka obecná	vlaštovka obecná (§)	vrabec domácí	rehek domácí	kavka obecná (§)	rorýs obecný (§)	poštolka obecná	další
ANO-NE	N	N	N	N	N	N	A	N	N

Provedený průzkum zájmových skupin a druhů synantropních živočichů:

a) **Potvrzuje**, že všechny předmětnou budovu ke svému rozmnožování v současné době **nevyužívá** řada synantropních druhů ptáků, jako jsou poštolka obecná (*Falco tinnunculus*), vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*), kos černý (*Turdus merula*), rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*), jiříčka obecná (*Delichon urbicum*), hrdlička zahradní (*Streptopelia decaocto*), vrabec domácí (*Passer domesticus*) nebo kavka obecná (*Corvus monedula*).

b) **Potvrzuje**, že **nebyla** nalezena místa a pobytové stopy, které by naznačovaly výskyt mateřské kolonie netopýrů v žádné z předmětných budov.

c) **Potvrzuje**, že **bylo nalezeno hnízdní využití** jedním párem rorýse obecného (zvláště chráněných druh) v oblasti pozednice nad východní stěnou budovy.

Z dosavadních znalostí o výskytu zájmových druhů obratlovců (ptáci a netopýři) a z provedeného průzkumu **vyplývá**, že by budova teoretického vyučování SOU Svitavy na ulici R. Kloudy **je využívána zájmovými skupinami živočichů**, a že **může dojít ke střetům mezi jejich ochranou a prováděním zamýšlených stavebních prací při řešení projektu**.

Předmětem ochranných opatření je doložený hnízdní výskyt zvláště chráněného ptačího druhu (v kategorii ohrožený druh) **rorýse obecného**. Předpokládám je hnízdní výskyt minimálně 1 páru v oblasti pozednice za okapovými svody v podstřeší budovy (pozednice východní stěny).

Proto musí být podána žádost ke Krajskému úřadu Pardubického kraje (odbor životního prostředí a zemědělství) o udělení výjimky ze zákona č. 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny pro provádění stavebního záměru vzhledem k zvláště chráněným druhům živočichů.

G) Doporučení postupu stavebních prací

Je třeba se zabývat ve stavebním projektu řešením v podobě opatření, která by měla stanovovat podmínky, nutné k zajištění mírnění střetu obecně chráněných i zvláště chráněných druhů ptáků. Především půjde o práce, které se budou týkat oblasti pozednice v podkrovním prostoru střešního systému.

Z pětibodové stupnice nutnosti věnovat pozornost obecně chráněným i zvláště chráněným druhům ptáků a netopýrů při provádění zvažovaných stavebních prací na budově je tento stav hodnocen stupněm: 0 – 1 – 2 – **3** – 4 – 5

Upozorňuji na to, že při vlastním provádění stavebních prací je teoreticky možné, že dojde i k nějakému aktuálnímu střetu s výskytem nejen zvláště chráněných druhů ptáků nebo netopýrů. V takovém případě je třeba takové zjištění ohlásit například stavebnímu úřadu nebo odboru životního prostředí daného městského úřadu, který pak ve spolupráci s dalšími subjekty zajistí adekvátní řešení vzniklé situace.

Vzhledem k hnízdní bionomii rorýse obecného bude důležitá volba ročního období samotného provádění stavebních prací na zateplování budovy (případně rekonstrukci střešních prvků). V tomto ohledu rorýsovi nevyhovují práce, uskutečňované na budovách v období květen-polovina měsíce srpna, kdy rorýsové hnízdí.

Pokud dojde k opravám mnou zmiňovaných prostor, ve kterých rorýsové hnízdí, pak jako ochranná opatření do budoucna požaduji umístit do zateplovacího systému obvodového pláště 1 budku (dvoukomorovou) pro rorýse, např. tak, jak řešení nabízí zkušenosti České společnosti ornitologické. Dostupné jsou na www.rorysi.cz. Budky se dají umístit do zateplovacího systému (obdobně jako na nedalekém objektu MŠ na ulici Československé armády) nebo např. pod římsy či na další venkovní prvky zdiva budovy. Doporučil bych budku umístit do míst nad vchodové dveře školy (viz fotografie níže).

Druhou možností je přizpůsobit podmínky pro hnízdění rorýsům vytvořením vletových otvorů do oblasti pozednice na východní straně budovy tak, jak naznačuje obrázek níže (viz www.rorysi.cz).

V takovém případě navrhuji za okapy vytvořit na východní stěně budovy 5-7 takových otvorů do omítky. Zároveň je však třeba zajistit oblast pozednice vyčištěním od stavebního materiálu např. pro bezproblémové uhnízdění rorýsů.

H) Závěr a shrnutí

V době provádění zoologického průzkumu (prosinec 2020), zaměřeného na výskyt synantropních druhů ptáků a netopýrů, nebyl zjištěn momentální výskyt obecně i zvláště chráněných druhů ptáků. Doloženo však bylo hnízdění jednoho páru zvláště chráněného ptačího druhu – rorýse obecného (*Apus apus*) v oblasti pozednice nad východní stěnou budovy (přibližně nad vchodem). Toho hnízdění je potvrzeno z doby posledních dvou let, kdy autor posudku provádí v těchto místech města monitoring hnízdění rorýsů.

Nebyl také vysledován výskyt žádného druhu netopýra, který by byl vázán na předmětné budovy.

Stavební práce s ohledem na ochranu zjištěného rorýse obecného nesmí probíhat v období měsíců května až srpna (1. polovina). Jako kompenzační řešení je navrženo umístění jedné dvoukomorové budky pro rorýse nebo úprava omítky v oblasti konce stěny pod střešním převisem pro vlety rorýsů do pozednice.

Tento posudek je platný do doby započetí stavebních prací, nejpozději do konce roku 2023.